

RÁHANGOLÓDÁS

DVTK FUTBALLSTADION, DIÓSGYŐR

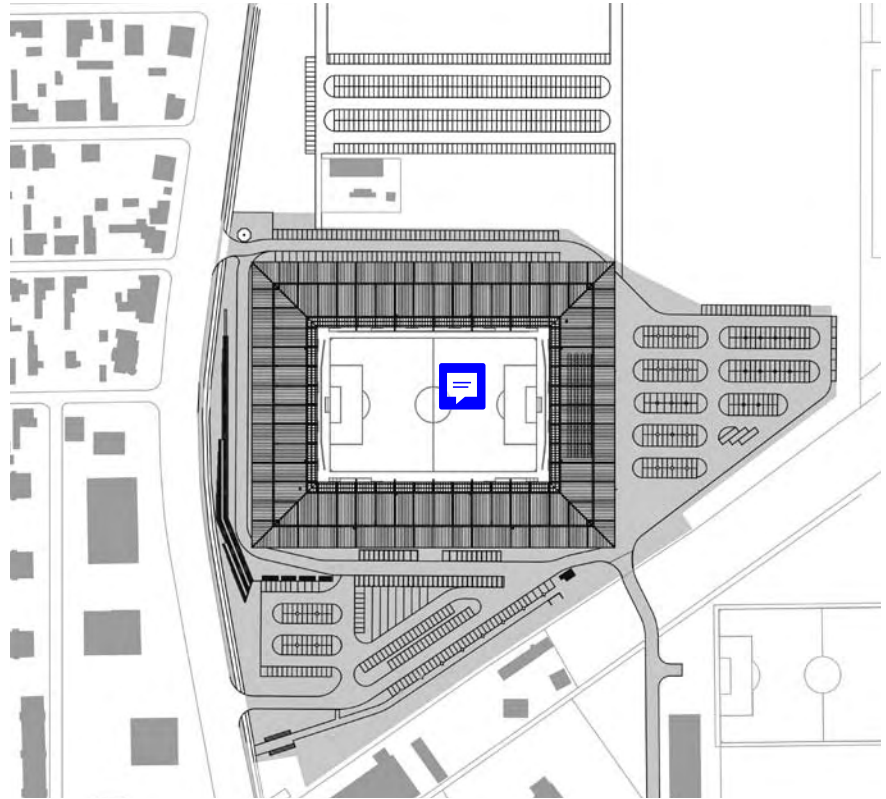
ÉPÍTÉSZ ARCHITECT: **POTTYONDY PÉTER** SZÖVEG TEXT: **BODONYI CSABA**
 FOTÓK PHOTOS: **BUJNOVSZKY TAMÁS, DANYI BALÁZS, PERNESS RÓBERT**

Pottyondy Péter diósgyőri futballstadionja túlmutat a jelenlegi helyzeten, egyben előleg is, mely a stadion igényességéhez való felzárkózásra kötelez mindenkit. Ha ez nem következik be, úgy az épület célját veszti. Mert ahogyan nincs családi ház család nélkül, s nincs templom hívek nélkül, úgy stadion sincs futbalisták és szurkolók (meg persze bírók) nélkül.

Diósgyőri lakásom és belvárosi műtermem között ingázva naponta látom az új stadiont. Így volt ez építés közben is. Mi, helyi építészek nem ismertük a tervezés folyamatát, így csodálkozhattam is, amikor elkezdték lebontani a diósgyőri szurkolóknak és lakosságnak is oly kedves régi épületet. Az 1939-ben épült, a berlini olimpiai stadion tapasztalatait hasznosító, atlétikai pályával is rendelkező futballstadion többszöri bővítéssel és átalakítással jött létre. Eredetileg 6000 főt fogadott be. Előbb 1950-ben bővítették, majd 1968-ban a miskolci ÉSZAKTERV munkatársai, Dézsi János és Kovács Lehel szerkezettervező tervei szerint új állóhely szektorokat építettek.

2002-ben több miskolci építész iroda meghívásával tervpályázatot hirdettek, melyet Viszlai József és Puszkás Péter közös terve nyert meg. A pályázat az akkor vágyott és 2008-ra megcélzott EB rendezvény, a vidéki stadionok programjára készült, 30 000 fős nézőtérral az edzőpálya helyén. Ekkor merült fel először egy nemzetközi futbalmérkőzések normáit teljesítő, atlétikai pálya nélküli, speciális futballstadion vágya. A pályázat folytatásaként Viszlai József tervei alapján felújították a központi épületet, új reflektorállványok készültek, de a megtervezett állóhely-karék felújítása elmaradt.

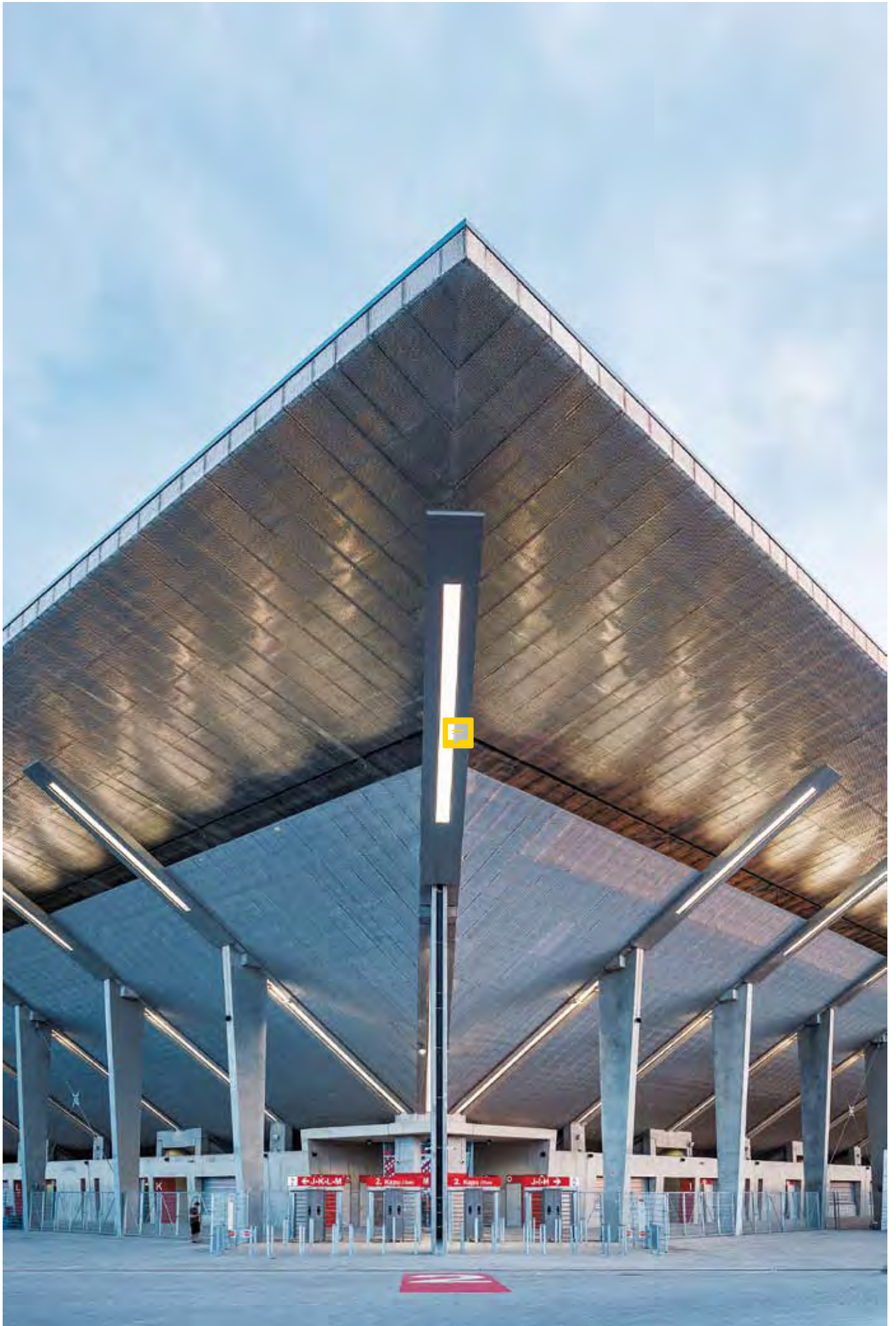
A meglévő stadion egyébként – 70 éves kora ellenére – kielégítette volna a magyar NB1-es mérkőzések elvárásait, s az igen nagy számú és lelkes diósgyőri szurkolók részvételi igényét. A régi stadion bontása azért volt nehezen érthető, mert a közelben – egy áruházzal céljára értékesített régi edzőpálya helyén – lett volna szabad, beépítetlen terület. Azt gondolhattuk, hogy ezen a helyszínen az új stadion mellett a régi, atlétikai pályát is tartalmazó épület megmaradhatna, s edzőpályaként az utánpótlás csapatok használhatták volna. Ez gazdaságilag is józan változatnak tűnik, hiszen a jelentős bontási költséget és időt takarítana meg. Úgy tudom, Pottyondy Péter a bontás nélküli elhelyezésre is készített tervváltozatot. Végül az a döntés született, hogy az új stadion a régi helyén épüljön fel. Nem ismerem a döntés indokait (talán a döntéshozók túlzónak ítélték az egy klubhoz kötődő két stadiont), de nem volt logikus a futball klub működése szempontjából sem, hiszen bajnoki mérkő-

zéseket a mezőkövesdi és debreceni stadionokban volt kénytelen lejátszani, ahova lelkes szurkolótáborának csak egy része tudta követni. Mindez meglátzott a DVTK utolsó két szezonban nyújtott teljesítményén. Amikor az elhatározás megszületett, már elkészültek a debreceni, ferencvárosi és felcsúti új stadionok. Versengés indult meg a nagyobb forrásokért. A DVTK az ország második legnagyobb szurkolótáborával bírt, a város, az MLSZ, a klub, s a szurkolótábor igényei egy 15 000 fős új, a nemzetközi szabványok szerinti, speciális futball stadionban összegződtek, melynek tervezési jogát a KÖZTI építész, Pottyondy Péter nyerte el. A feladat értő kezekbe és felkészült szakmai kollektívához került, bizonyíték erre az elkészült stadion.

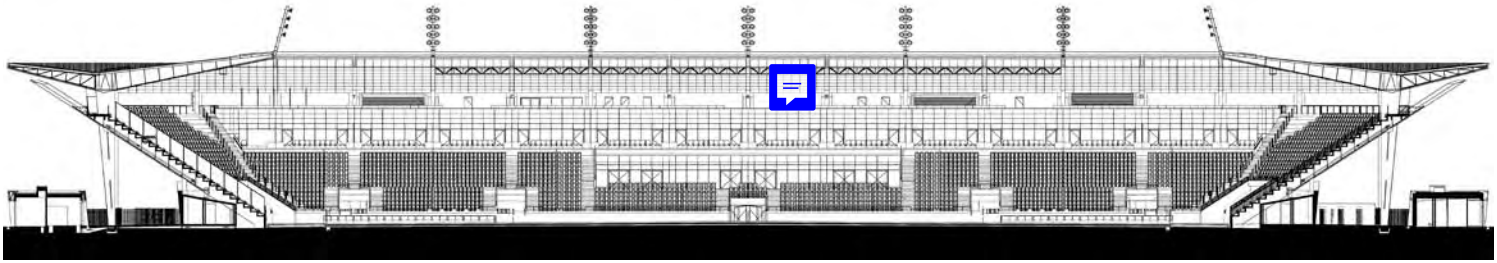

FOTÓ: FORTEPAN

FOTÓ: DANYI BALÁZS

FOTÓ: DANYI BALÁZS

A pályaméretből és a tervbe vett nézőszámból eredő hatalmas stadion tömeg még szokatlan látvány a településképből. Diósgyőrből a belváros felé haladva, egy egyenes párkányvonallal határozottan záródó, horizontális dominanciájú, magányos, kontextus nélküli tömeg sziluettjét kell megszoknunk. Mintha tengerparton járva egy veszteglő repülőgép anyahajót látnánk. Miskolc belvárosa felől Diósgyőrbe haladva gazdagabb, kiegyensúlyozottabb a látvány, melyben a stadion tömegének csaknem az utcafrontig benyúló eleje egy vizuális keretben jelenik meg, a Pomsár János tervezte három tízszintes lakóházból álló épületsoportjával és a távolabbi Bükk hegység kontúrjával. A három elem kiegyensúlyozott léptéke megnyugtató. A tömeg erőteljes, hirtelen megjelenését fokozza, hogy az új épület a városi főúthoz közelebb került a réginél, így előtérre leszűkült, s a ráközelítésben nincsenek fokozatok és hangolódási idő.

Mindkét közelítésben egyértelmű a látvány horizontális dominanciája, melyet erősít, hogy a stadion pályaszintje kb. 1,5 méterrel mélyebben van az út szintjénél. Ha nem mozgás közben szemléljük ezt a hatalmas épülettömeget, úgy a kifelé magasodó, s a nézőtér alsó síkját követő fedett tér erőteljes tölcseyszerű szívó- és

hívogató hatását érezzük. Az épület nem a kifelé pozitív tömeget és zárt héjat mutató szokásos hamutartó, vagy tégelyszerű stadion. Nem taszító, hanem befogadó, az épület teljes kerülete mentén nyitottságot sugall. A tartószerkezet, az épület „csontváza” karakteresen megjelenik, ami az egész létesítményt konstruktívá teszi, a külső felületeket természetes nagyvonalúsággal ritmizálja. „Ritmus és arány” – hangsúlyozta mesterem, Plesz Antal, s ha láthatná a stadiont, azt mondaná: na látod, erről beszéltem.

Az épületet körbejárva szembejűnik, hogy a meghatározó alapstruktúrára tapadó másodlagos homlokzati alrendszerek különböző karakterűek. A legtisztább szerkesztésű a keleti hosszoldal lecsupaszított, ránövés nélküli konstruktív vázszerkezete. A nyugati oldali többszintes zárt tereket tartalmazó épülettest szervesen – mint izomzat a csontváza – tapad a szerkezeti vázra. Az ellentétre épülő, nem ritmizált, vízszintes sávokkal osztott homogén homlokzati felület a kontraszt ellenére egységes, mert azonos léptékű a vázszerkezettel. Nem mondható ez el a déli és északi oldali földszintes, szervesen és léptéktelenül kapcsolódó melléképítményekről, melyek nem részei a nagyvonalú alap struktúrának, léptékük (magassági méretük) zavaróan eltér attól, hiányzik a szerves kapcsolat a fő tömeggel. Az északi, utcai oldalán mindez felerősödik azzal, hogy az itteni tömeg 1,5 m-rel az utcai szint alá kerül. Érzékeny gesztus – bár ugyanezt a léptékproblémát modellezi – a régi jegypénztár-pavilonnak a helyi civilek által is szorgalmazott dicséretes megőrzése.

Az esti külső térvilágítás attraktív, s az épülethez kötődik, annak szerkezeti ritmusát és léptékét követhető ostoronyeles beton kandeláberek által adott grafikus hatású vonalfényekre épül. A kandeláberek LED-fénye jól világítja a szurkolók által használt külső térszínt és alsó, fedett kollonádót, ugyanakkor az épület díszvilágítását is biztosítja, bár az épülettest ellenfénybe kerülve sziluett-szerű háttérre

FOTÓ: PERNESS RÓBERT

GENERAL TERVEZŐ // GENERAL DESIGN:
KÖZTI ZRT.

VEZETŐ ÉPÍTÉSZ // LEADING ARCHITECT:
POTTYONDY PÉTER

ÉPÍTÉSZEK // ARCHITECTS:
POTTYONDY BENCE, KISS ÁDÁM, ÁTS-LESKÓ ZSUZSANNA,
TÓTH BALÁZS, JEBUDENSZKI KRISTÓF – KÖZTI ZRT.

STATIKA // STRUCTURE:
HEGEDŰS PÉTER – HEGEDŰS ÉS MIZERE KFT.

KÖRNYEZET // ENVIRONMENT:
POTTYONDY FLÓRA, LIZICZAI SÁNDOR – PARK TERV STÚDIÓ KFT.

BELSŐÉPÍTÉSZET // INTERIORS:
BARNA GYULA, DÖBRÖNTEI NÓRA – INTERIOOR ONE KFT.

ÉPÍTÉSZKERKEZET // FRAMEWORK:
PATAKY RITA, ÁTS ÁRPÁD
– PATAKY ÉS HORVÁTH ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.

ÉPÜLETGÉPÉSZET // HVAC:
SZAKÁL SZILÁRD, RÉTI JÁNOS, ANTALÓCZI ZOLTÁN – KÖZTI ZRT.

ÉPÜLETVILLAMOSSÁG // ELECTRICAL ENGINEERING:
MÁRAMAROSI ANDRÁS, RITZL ANDRÁS – KÖZTI ZRT.

TŰZVÉDELEM // FIRE PROTECTION:
DR. TAKÁCS LAJOS, RAUSCHER JUDIT – TAKÁCS-TETRA KFT.

KÖZLEKEDÉS, KÖZMŰ // TRAFFIC PUBLIC UTILITIES:
KOC SIS MÓNKA, VARGA ANITA, KOPPÁNY PÉTER
– INFRAPLAN ZRT.

KONYHATECHNOLÓGIA // KITCHEN TECHNOLOGY:
KAUSER TIBOR – LIGET ÉPÍTÉSZ ÉS MÉRNÖK IRODA

PÁLYATECHNOLÓGIA // SPORTS TECHNOLOGY:
SIFTEL GÁBOR – E-SPORTS KFT.

MEGBÍZÓ // CLIENT:
MAGYAR LABDARÚGÓ SZÖVETSÉG

GENERAL KIVITELEZŐ // MAIN CONTRACTOR:
MARKET ÉPÍTŐ ZRT.

LEBONYOLÍTÓ // PROJECT MANAGEMENT:
BERUHÁZÁSI, MŰSZAKI FEJLESZTÉSI,
SPORTÜZEMELTETÉSI ÉS KÖZBESZERZÉSI ZRT.

FOTÓ: BUNOVSKY TAMÁS

válik, felületei nem kapnak elég fényt. A díszvilágításnak hatásosabb fény-effektjét a térszintbe süllyesztett további alsó megvilágítás adhatta volna, fénnel telítve az ezüstösen csillogó terpesztett lemezekből álló álmennyezeti síkot.

Nem elég kívülről, járókelőként szemlélődni, a hívás erős, be kell menni. S ezért, bár ritkán járok futballmeccsre, most a megismerés vágya, s ezen írás hitelessége arra sarkallt, hogy szurkolóvá váljak. Jegyet veszek a DVTK – Puskás Akadémia meccsre. Nincs ugyan alkalmi piros trikóm, de van egy 6:3 feliratú fehér – ez jó lesz. A lökészerű személygépkocsi forgalomban némi gondot és alkalmi rendőri irányítást igényel, hogy a parkolók (melyek egyébként az elbontott kolónia helyén jelentősen bővíthettek) megközelítése csak a városi tömegközlekedéssel is terhelt közútról közelíthetők meg, a régebbi tervváltozatok két-három oldali megközelítése helyett. A pénztáraknál nincs sor. A bejárat kapu is gyorsan átjutunk. S akkor jön a meglepetés, egy hatalmas, fedett-nyitott „agóra” vagy „sztoa” fogad. A ritmikus oszlopsor – most belülről kifelé nézve – optikailag átmeneti teret, fedett utcát, hatalmas árkadót képez, másik oldalon a szolgáltatásokkal, a szektorok bejárataival. Egyszerű eligazodni. A tér képes fogadni és elosztani a gyülekező tömeget.

Magasra kértem jegyet a nagyobb áttekintés reményében. A meredek lépcsőkön haladva nem merek hátrahélni, majd, ha helyemre kerülök. Ülve úgy érzem, egy hatalmas téglány alakú kráter peremén vagyok. A látvány, a világítóan tökéletes zöld pálya, s az azt övező ferde lelátók összhatása ugyanazt a nagyvonalúságot és

léptéket sugározza, mint a külső. A „külső és belső egysége”, gondolom, mely megkülönbözteti és egyedivé teszi ezt a stadiont, a külső héjalású változatokhoz viszonyítva. S ez bizony tiszteletre méltó építészeti teljesítmény. A konstruktivitás, a nagyvonalúság, a lépték ugyanaz, mint kívül. Az egy magasságban lévő párkány szépen keretezi a krátert, s a belőle érzékelhető eget. A külső és belső transzparenciáját fokozza a felső kerengő mentén való nyitottság, ami egyben a tetőkinyúlás drámai erejét is fokozza. A reflektorállványok kis méretűek, decentralizáltak, követik a stadion szerkezetét, s így méretük és a szerkezethez igazodó ritmusuk miatt vizuálisan az épület részévé válnak. A felcsapódó piros-fehér, vandálbiztos műanyag székmezők függőleges csíkozása izgalmassá és oldottá teszi ezeket a nagy felületeket. Az újságírói és VIP páholyok beillesztése nagyvonalú, belesimul a keleti nézőtér oldalba, nem külön építmények. A nagyvonalúság, a léptékarányosság szempontja semmilyen részletnél nem sérül. Semmi nincs túltervezve. Az anyaghasználat is a léptékhez igazodóan erős és markáns – nyers vasbeton szerkezet és fém lemezek. Színek a nézőtéren kívül csak a szükséges helyeken jelennek meg, s jól szolgálgják a tájékozódást.

Kezdődik a meccs, s már nem csak az építészeti foglalkoztat, hanem a tervezést is motiváló, s a tervezőt is inspiráló diósgyőri szurkolótáborra figyelek, s bár nincs teltház, mégis szembetűnő a jelentős tömeg erőteljes azonosulása, a játékot gyorsan követő érzékeny, markáns reakciói. A stadion él. Ezért épült.

Összességében, az átélt játék-élmény kapcsán bátran állítom, hogy a stadion diósgyőrinek született, s a szokásos befogadási idő után, fokozatosan újratemeri majd a szurkolók régi, elbontott stadionhoz való kötődését. Szurkolok ennek, mert építészként úgy érzem, hogy a tervezők érzékenyen hangolódtak rá Diósgyőr sajátos karakterére. Jó alapozás és közelítés volt ehhez a Pottyondyék által készített hat különböző tervváltozat.

Szeretem a sportot. Nem vagyok stadionellenes, mert a létük pozitív célokat szolgálhat. De látnunk kell, hogy a stadion mellett a futball színvonalát és kultúráját, a játék intelligenciáját növelni kell annak érdekében, hogy az épülő új stadionok hétről hétre megteljenek, s megvalósítsák a tervezők és döntéshozók által elképzelt atmoszférát.

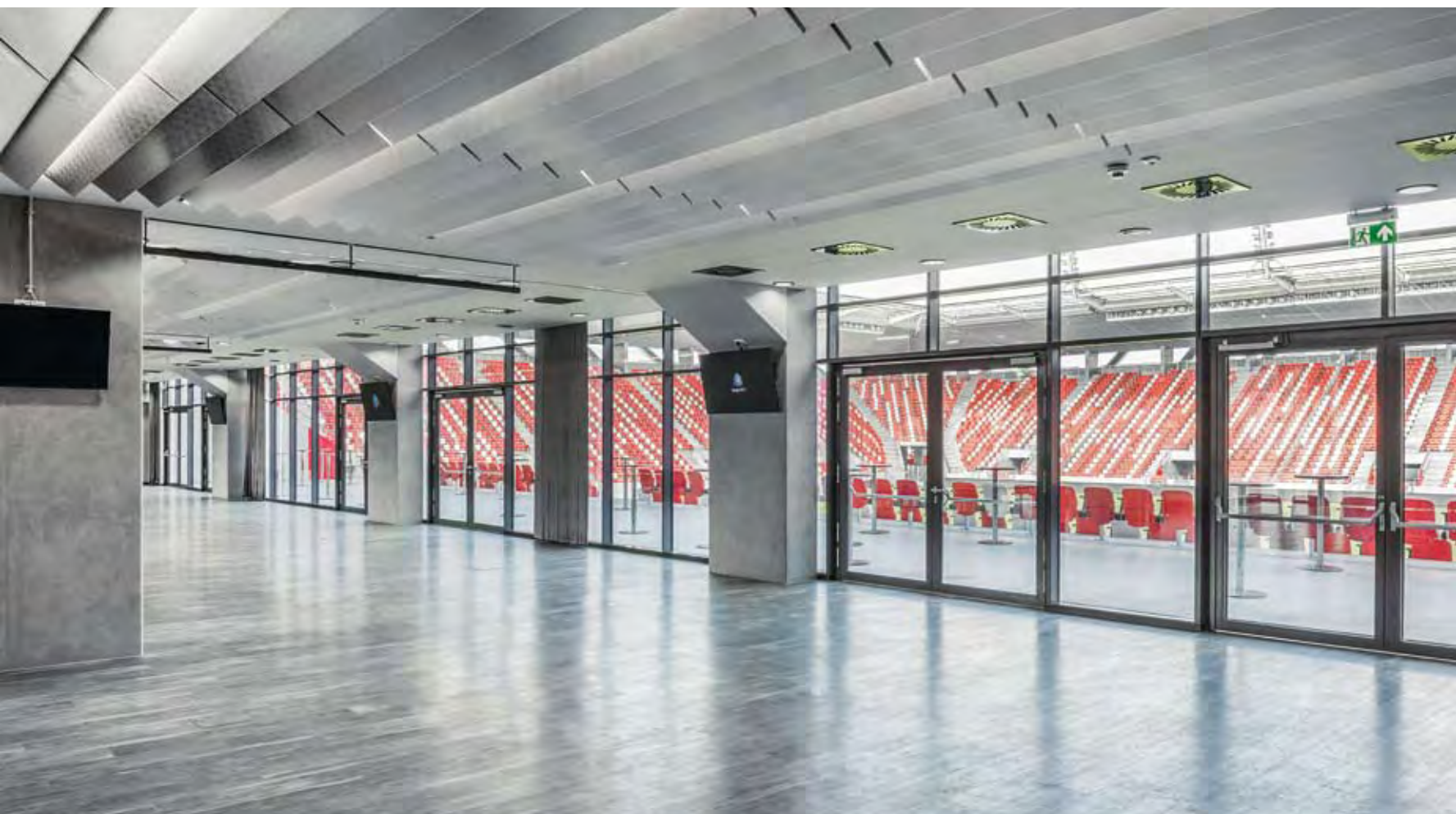
TUNE UP

DVTK SOCCER STADIUM, DIÓSGYŐR

The new soccer stadium in Diósgyőr by Péter Pottyondy does not follow the typical and familiar ash-tray or jar design showing a positive mass outward and a closed shell inward. It is not repulsive, but attractive welcoming and receptive, the buildings shows openness all around its perimeter. The support system, the „skeleton” of the building appears characteristically, which in turn renders the whole facility constructive, and gives the exterior surfaces certain rhythm with natural generosity. Making a tour of the building, one can't help noticing that the ruling basic structure and the secondary facade sub-systems sticking to it have a different character. Based on contrast, the homogeneous facade is not rhythmical even though divided by horizontal stripes, keeping its integrity despite the contrast, as it is organised on the same scale as the frame structure. The exterior night illumination is attractive, and is closely related to the building, as it follows its structural rhythm and scales. the spectacle of the interior is in harmony with the exterior. The considerations of generosity, the well-proportioned scales are not compromised in any of the details here. Nothing is over-designed. In line with the scales, the materials selected are strong and characteristic – raw reinforced concrete is combined with metal sheets.

FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS

FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS